

Regional plan – Klimautfordringene i Nordland 2011-2020

Karina M. Gregersen / miljøkoordinator

18.06.2013

Nåværende handlingsprogram

- Nåværende handlingsprogram vedtatt av fylkestinget i april 2011 sammen med selve regional klimaplan.
- Oppsummerer visjon og hovedmålsettinger for planen.
- 3 hovedmålsettinger:
 1. De samlede utslippene skal reduseres med 20 % i forhold til 1991 (dette innebærer 30 % reduksjon i forhold til 2008).
 2. Nordland fylkeskommune skal jobbe for å utnytte det potensialet som ligger i produksjon av ny fornybar energi og energieffektivisering.
 3. Nordland fylkeskommune skal bidra til å redusere kommunenes sårbarhet for klimaendringer og styrke deres tilpasningskapasitet/evne.

Nåværende handlingsprogram

- Omfatter følgende sektorer som hver har en sektormålsetting og tiltak knyttet til seg:
 - Regionale virkemidler
 - Fylkeskommunens egen virksomhet
 - Kommunalt handlingsprogram
 - Energiproduksjon og –forbruk
 - Forskning og utvikling (FoU), kompetanse og innovasjon
 - Industri
 - Transport
 - Primærnæringer – landbruk, skogbruk og fiskeri
- Noen sektorer har også indikatorer knyttet til seg.

Nåværende handlingsprogram

- Flere av tiltakene i handlingsprogrammet berører kommunene i Nordland og de står også som ansvarlige for tiltak. Eksempler:
 - **Tiltak A-1:** *Rullere arealpolitiske retningslinjer med tanke på klimautfordringene* (flere av tiltakene under sektorer C og D er konkrete forslag til nye arealpolitiske retningslinjer). **Ansvar:** NFK i samarbeid med andre regionale aktører. Dette tiltaket er gjennomført. De nye arealpolitiske retningslinjene fremgår i ny Fylkesplan for Nordland.
 - **Tiltak A-2:** *Vektlegge klimarelaterte prosjekter i prioritering og tildeling av regionale økonomiske virkemidler.* **Ansvar:** NFK
 - **Tiltak A-9:** *Etablere en årlig arena for erfaringsutveksling og kompetanseheving knyttet til lokalt og regionalt klima- og energiarbeid i fylket.* **Ansvar:** NFK og aktører i Klimanettverket

Nåværende handlingsprogram

- **Tiltak C-1:** *Kommunale planstrategier skal inneholde vurderinger knyttet til klimautfordringene, utslippsreduksjon, energi og behov for klimatilpassing (Jfr PBL §3-1). Ansvar: Kommunene. NFK veiledning.*
- **Tiltak C-2:** *Bidra til at kommunenes førstegenerasjons klima- og energiplaner følges opp og rulleres/revideres. Ansvar: NFK i samarbeid med FM.*
- **Tiltak C-3:** *Det skal arbeides for å få til et pilotprosjekt i en eller flere kommuner hvor man har fokus på klimasårbarhet og styrking av tilpasningsevnen. Som en del av prosjektet skal kartlegging av potensielle fareområder og vurdering av klimatilpasningstiltak inngå. Ansvar: NFK i samarbeid med FM, NVE og aktuelle kommuner.*

Nåværende handlingsprogram

- **Tiltak G-7:** *Utarbeide kollektivplaner for større byer og tettsteder i fylket.* **Ansvar: NFK i samarbeid med kommuner.**

Første rapportering på handlingsprogram, fylkesting, februar 2013

- Tiltakene i planens nåværende handlingsprogram som ikke skulle vurderes opp mot økonomiplan, skal igangsettes fram til utgangen av 2012. De som skulle vurderes opp økonomiplan, skal prioriteres for perioden 2012-2015.
- Rapportering på handlingsprogrammet viser at ca. 70 % av samtlige tiltak, var igangsatt per oktober 2012. Av de 81 tiltakene som ikke skal vurderes opp mot økonomiplan, var 58 igangsatt. Av de 15 tiltakene som skal vurderes opp mot økonomiplan, var 10 igangsatt (se vedlegg for detaljert tiltaksrapportering).
- Det bør imidlertid fremheves at fylkeskommunen er langt fra å realisere tiltaket som går på miljøsertifisering av egen virksomhet innen 2013.

Første rapportering på handlingsprogram, fylkesting, februar 2013

- Det var **ikke mulig å rapportere direkte på flere av indikatorene knyttet til de ulike sektorene i handlingsprogrammet**. Dette skyldes at **SSB, grunnet betydelige svakheter i de metodene som anvendes i den kommunale energi- og klimastatistikken, ikke publiserte kommunal energibruk og klimagassutslipp i 2012 eller 2013**. For disse indikatorene så vi til **utviklingen på nasjonalt nivå**. Videre var data for indikatoren «fjernvarme og lokale varmesentraler i Nordland» ikke lett tilgjengelig.

Første rapportering på handlingsprogram, fylkeesting, februar 2013

- **Antall miljøsertifiserte virksomheter i Nordland:** Per dags dato er **193 bedrifter sertifisert som Miljøfyrtårn i Nordland**. Dette tallet har vært økende de siste årene.
- **Klimaregnskap for Nordland fylkeskommune:** Klimaregnskapet viser at **fylkeskommunens egen virksomhet sto for utslipp tilsvarende 64 180 tonn CO2 i 2011**. **Kollektivtransport** står for rundt **86 %** av de totale utslippene og **energiforbruk i bygg**, spesielt strømforbruk, for **litt over 10 %**. Det antas at den strømmen fylkeskommunen forbruker ikke utelukkende kommer fra fornybare kilder, men også fossile kilder. Det **mangler** imidlertid data for en rekke områder. Dette betyr at **faktiske utslipp for fylkeskommunens egen virksomhet vil være høyere enn det som fremgår i klimaregnskapet**.

Første rapportering på handlingsprogram, fylkesting, februar 2013

- **Antall miljøsertifiserte virksomheter i fylkeskommunen:** bare **3**, to videregående skoler og fylkeshuset
- **Antall kommuner med vedtatt klima- og energiplan i Nordland: 42 av 44.** De resterende to kommunene har gjort vedtak om utarbeidelse.
- **Klimagassutslipp i kommunene i Nordland:** Fra 2008 til 2009 utviklet klimagassutslippene seg ulikt fra kommune til kommune i Nordland. Totale klimagassutslipp gikk litt ned fra 2008 til 2009, både i Nordland og nasjonalt. Nasjonale tall viser økte utslipp på 4,7 % fra 2009 til 2010. ***Foreløpige tall for 2011 indikerer en reduksjon i utslipp på 2,3% i forhold til 2010.*** På nasjonalt nivå har utslipp ikke ligget så lavt siden 1995, bortsett fra i 2009 som følge av lav økonomisk aktivitet. ***En må anta at utviklingen for totale klimagassutslipp for Nordland går i samme retning som utviklingen nasjonalt.***

Første rapportering på handlingsprogram, fylkestaking, februar 2013

- **Fornybar og fossil energiforbruk i Nordland: I 2009** kom ca. 4 TWh (**28,9 %**) av det totale forbruket fra **fornybare kilder** og ca. 10 TWh (**71,1 %**) fra **fossile kilder**, dersom en **antar** at **strømmen vi forbruker utelukkende kommer fra fornybare kilder**. Når en ser på **utviklingen nasjonalt** i perioden **2009-2011** utenom råstoffbruk og utenriks sjøfart lå andelen fornybar og fossil energibruk på **ganske stabilt nivå**. **Andelen fornybar energibruk lå mellom 45 og 47 %** og andel fossil energiforbruk mellom **53 % og 57 %**. Disse **nasjonale tallene antar** imidlertid at **en del av den forbrukte strømmen kommer fra fossile kilder**.

Første rapportering på handlingsprogram, fylkekesting, februar 2013

- **Fjernvarme og lokale varmesentraler i Nordland:** ingen data lett tilgjengelig
- **Fossil energibruk i transportsektoren i Nordland:** Langt størsteparten av energiforbruket i transportsektoren i Nordland var fossilt mellom **2005-2008**. I denne perioden lå *strømforbruket* på et ***ganske stabilt nivå***, men utgjorde bare ***mellom 0,04 % og 0,08 % av det totale energiforbruket innen sektoren. Utviklingen nasjonalt var forholdsvis stabil fra 2005 til 2008, samt i perioden 2010-2011. En må anta at den stabile tendensen også gjelder for Nordland for 2010-2011.***

Første rapportering på handlingsprogram, fylkekesting, februar 2013

- **Antall kollektivt reisende i Nordland:** Når en ser på tallene for de *kollektivtransporttjenestene som NFK har ansvar for*, har *antall kollektivt reisende steget jevnt siden 2008*.
- **Prosessutslipp fra jordbruket i Nordland:** *Frem til 2009 har prosessutslippene fra jordbruket i Nordland ligget under 10 % av totale utslipp i fylket, og variert fra år til år, uten en klar tendens*. Den *samme utviklingen* har vært gjeldende *nasjonalt*. For *2009 til 2011* er det *fortsatt ingen klar tendens på nasjonalt nivå*. *En må anta at dette også gjelder for Nordland*.

Første rapportering på handlingsprogram, fylkeesting, februar 2013

- **Energi produsert av biogass og biomasse i Nordland:** I utredningen «Energi i Nordland, status og framskriving» fra **2010** anslås det at ***energi produsert av biomasse i Nordland utgjør 449,8 GWh***. Her skal det imidlertid understrekes på ***statistikken er temmelig usikker. Retura i Mosjøen produserer biogass***.

Rullering av handlingsprogram

- Den regionale klimaplanen er utarbeidet i henhold til plan- og bygningsloven § 8-1. Slik skal **handlingsprogrammet rulleres årlig av fylkestinget.**
- Handlingsprogrammer for regionale planer for vindkraft, små vannkraftverk, Lomsdal-Visten, og Sjunkan-Misten rulleres samtidig.
- **Fremdriftsplan for rullering:**
 - **1. mai 2013: administrativt forslag til handlingsprogram for 2014 ferdig.**
 - **Mai/juni 2013: tilbakemelding på / innspill til forslag internt i NFK,** hos aktørene i **Klimanettverket** (Fylkesmannen i Nordland, NHO Nordland, KS, Nordlandsforskning, Bodø kommune, bispedømmet i Sør-Hålogaland) og **i forbindelse med klimaseminar i dag.**

Rullering av handlingsprogram

- **Juli - september 2013:** endelig forslag til handlingsprogram sendes ut på **offentlig høring** sammen med forslag til handlingsprogrammer for de andre regionale planene.
- **Utkast til sak** om rullering av handlingsprogrammer for de regionale planer skal være **ferdig midt-oktober**. Skal **behandles i fylkesrådet 29. oktober 2013**.
- **Desember 2013:** forslag til nye handlingsprogrammer behandles av **fylkestinget**.

Rullering av handlingsprogram

Hvilke elementer i handlingsprogrammet legges det opp til å rullere?

- Det legges ikke opp til å endre visjon, hovedmålsettinger, eller sektorer med sektormålsettinger.
- Endringer:
 - Gjennomførte tiltak er tatt ut.
 - Enkelte tiltak er omformulert.
 - Det kommer klarere frem hvem som har hovedansvar for tiltak.
 - Det skal angis hvilke år tiltak skal gjennomføres - 2014, 2015, 2016 (i tråd med det nylig vedtatte Utviklingsprogram Nordland).
 - Tiltak fra regional klimaplan som ikke er prioritert i nåværende handlingsprogram foreslås tatt inn.

Rullering av handlingsprogram

- Nye tiltak foreslått tatt inn som berører eksterne aktører, kommuner:

Sektor A: Regionale virkemidler

- *Utarbeide informasjonsfolder om Nordlands klimautfordringer i et internasjonalt perspektiv. **Ansvar: NFK.***
- *Informasjon til næringslivet om de krav som fylkeskommunen setter. **Ansvar: NFK***
- *Klimapris til beste ungdomsrettede tiltak. **Ansvar: NFK.***
- *Innrette ungplanmidlene mot en grønn profil **Ansvar: NFK.***
- *Innrette retningslinjene til NOBUR mot klimautfordringene. **Ansvar: NFK.***

Rullering av handlingsprogram

Sektor C: Kommunalt handlingsrom

- *Kommunene bør vurdere mulighetene for å innføre kommunale ENØK-fond. **Ansvar: Kommunene. NFK veiledning.***
- *Stimulere kommunene til reduksjon av fossilt drivstoff i den kommunale bilparken. **Ansvar: NFK***
- *Bidra til at kommunene driver holdningsskapende arbeid om klima- og miljørelaterte spørsmål. **Ansvar: NFK***

Rullering av handlingsprogram

- Sektor D: Energiproduksjon og –forbruk:
 - *Utrede mulighetene for et fylkeskommunalt ENØK-fond. Ansvar: NFK.*
 - *Gjennom økonomisk støtte og veiledning bidra til etablering av samarbeidsordninger for bruk av ulike bioenergikilder for sikring av stabil produksjon. Ansvar: NFK og FM.*
 - *Bidra til at Nordland tar en rolle i utvikling av offshore vindkraft. Ansvar: NFK.*
- Sektor E: Forskning og utvikling (FoU), kompetanse og utvikling:
 - *Være pådriver for etablering av ladeinfrastruktur til ladbare biler i Nordland. Ansvar: NFK.*

Rullering av handlingsprogram

- Sektor G: Transport:
 - *Det skal arbeides for en bedre utnyttelse av lokaltog i de område der det er mulig. **Ansvar: NFK.***
- Sektor H: Primærnæringer – Landbruk, skogbruk og fiskeri:
 - *Analyse av potensialet for karbonbinding i skog i Nordland, jf. Melding om kystskogbruket. **Ansvar: NFK i samarbeid med styringsgruppen for «Økt verdiskaping i Nordlandsskogbruket».***
 - *Bidra til en klimaeffektiv eiendoms- og boligstruktur i arealplanleggingen og annen forvaltning. **Ansvar: NFK og FM.***
 - *Bidra til å informere om bruken av treprodukter (byggvare) som klimatiltak. **Ansvar: NFK og FM.***

Workshop

- Hva ønsker fylkeskommunen å få tilbakemelding på / innspill til?
- 2 spørsmål:
 - Hvordan kan fylkeskommunen være en medspiller for kommunene i det lokale klima- og energiarbeidet?
 - Hva kan kommunene bidra med (tiltak) for å oppfylle målsettinger i regional klimaplan?
 - Ta utgangspunkt i dagens innlegg!
- 3 grupper, 1 sesjon à en halv time per spørsmål, 10 min. pause mellom.
- For hvert spørsmål skal det først samles inn kommentarer/innspill. Deretter skal de 3-4 viktigste kommentarer/innspill prioriteres.
- Til slutt presenterer hver gruppe kommentarer/innspill.